

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **D.V.C.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 9. 2004, č. j. 60 Az 95/2004 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 1. 6. 2004, č. j. OAM-339/LE-B01-B04-2004. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že žalovaný mu měl azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu udělit, neboť stěžovatel ve Vietnamu patří do „sociální skupiny nezaměstnaných“. Vzhledem k závažnosti sociálních

problémů se stěžovatel domnívá, že mu měl být udělen rovněž azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel poukazuje rovněž na čl. 65 metodické Příručky procedur a kriterií pro přiznání postavení uprchlíka, aniž by však tento poukaz blíže specifikoval. Stěžovatel dále namítá, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, když nevzal v úvahu, že žalobce, jako účastník řízení o azylu, má jen velice omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, navíc v daném případě, kdy je stěžovatel internován v záchytném zařízení pro cizince je tato možnost vyloučena zcela. Rozhodnutí žalovaného také není v souladu s § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) dostatečně zdůvodněno. Skutkový stav tak byl nedostatečně zjištěn a krajský soud tuto skutečnost ponechal bez povšimnutí. Nakonec stěžovatel uvádí, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Stěžovatel se domnívá, že povinností krajského soudu je přezkoumat napadené rozhodnutí žalovaného a celé správní řízení jemu předcházející z toho hlediska, zda byly dodrženy procesní předpisy. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a současně žádá o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný nevyužil možnosti se ke kasační stížnosti vyjádřit.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel namítá jednak nedostatek skutkových zjištění, a to správním orgánem i soudem, porušení zákona při zjišťování skutečného stavu [§ 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.] a nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1písm. a) s. ř. s.]. Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu, neboť jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 31. 5. 2004 uvedl, že o azyl žádá z důvodů rodinných a proto, že chce mít doklady a zůstat v České republice. Při pohovoru uvedl, že Vietnam opustil z rodinných a ekonomických důvodů. Stěžovateli totiž zemřel otec a matka odešla neznámo kam. Stěžovatel se tak ocitl bez prostředků a práci se mu nepodařilo nalézt.

Když mu pak převaděč nabídl, že za hranicemi si může vydělat hodně peněz, dlouho neváhal a nabídku na vycestování z Vietnamu přijal. Stěžovatel dále uvedl, že ve Vietnamu žádné problémy se státními orgány, policií ani armádou neměl a politického života se vůbec neúčastnil. Rovněž sdělil, že neměl žádné problémy kvůli své rase, náboženství nebo národnosti. Žalovaný pak rozhodnutím ze dne 1. 6. 2004 jeho žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Proti tomu stěžovatel v žalobě namítal, že správní orgán nesprávně posoudil jeho situaci, když jeho žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť mu měl azyl podle § 14 zákona o azylu udělit.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Správní orgán není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Porušení předpisů o správním řízení pak lze účinně namítat v žalobě, kdy je předmětem přezkumu právě rozhodnutí správního orgánu. Jak ale vyplynulo ze soudního spisu, stěžovatel v žalobě nedostatečné zjištění skutkového stavu ani jiná pochybení ve správním řízení žalovanému nevytýkal. Pokud tedy stěžovatel neuplatnil uvedené námitky v řízení před krajským soudem, ačkoli tak učinit mohl, nelze je již účinně uplatnit v kasační stížnosti, v níž je napadaným objektem rozsudek krajského soudu (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Kasační stížnost je tak v této části nepřípustná; naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tak nemohlo být zjištěno.

Pokud jde o stěžovatelovu námitku, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou, tak ani s ní nelze souhlasit. V posuzované věci totiž žádná námitka vadného postupu správního orgánu v žalobě obsažena nebyla, takže krajský soud přezkoumávající napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů nijak nepochybil, když se stěžovatelem opomenutými námitkami nezabýval. Stěžovatel se rovněž mýlí, pokud se domnívá, že je povinností krajského soudu přezkoumat napadené rozhodnutí žalovaného a celé správní řízení jemu předcházející, aniž by stěžovatel takové námitky řádně uplatnil v žalobě ve formě žalobních bodů. Výše uvedené ustanovení totiž jednoznačně stanoví, že krajský soud přezkoumá napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Šíře a hloubka soudního přezkumu je tak v rukou žalobce. Určitým průlomem zde je pouze § 76 odst. 2 s. ř. s., který ukládá soudu povinnost vyslovit nicotnost rozhodnutí žalovaného i bez návrhu, pokud zjistí, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které nicotnost vyvolávají. Postup krajského soudu, tak nebyl v rozporu se zákonem a nedošlo k naplnění důvodů kasační stížnosti uvedených v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Nakonec stěžovatel namítá nezákonnost rozhodnutí soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Výslovně tvrdí, že v jeho případě měl být naplněn důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně podle § 14 tohoto zákona.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod,

nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Stěžovatel v průběhu správního řízení i řízení před soudem opakovaně uváděl, že o azyl žádá z rodinných a ekonomických důvodů a že ve Vietnamu neměl žádné problémy kvůli své rase, náboženství nebo národnosti. Rodinné ani ekonomické problémy žadatele o azyl nejsou v souladu s ustálenou judikaturou zdejšího soudu zásadně důvodem pro udělení azylu (např. rozsudek ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, kde soud uvedl, že *ekonomické problémy žadatele o azyl v zemi původu, nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azyl* nebo rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, kde bylo konstatováno, že *obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické)*. Nelze proto než přisvědčit krajskému soudu, který shledal, že žalovaný postupoval v souladu se zákonem, když žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu - tedy z důvodu, že neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu.

Pokud pak jde o v kasační stížnosti zmíněnou domněnku, že stěžovatel patří do „sociální skupiny nezaměstnaných“ a proto mu měl být azyl udělen, není možné s ní souhlasit. Definicí pojmu sociální skupina se Nejvyšší správní soud zabýval např. ve svém rozsudku ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 5 Azs 63/2004 (publ. pod č. 364/2004 Sb. NSS), kde určitou sociální skupinu ve smyslu § 12 zákona o azylu vymezil jako *skupinu osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří. I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.* Z uvedené definice je tak zřejmé, že sociální skupina nezaměstnaných, tak jak ji chápe stěžovatel, nepřipadá ve smyslu zákona o azylu vůbec v úvahu.

Domnívá-li se stěžovatel, že krajský soud pochybil, když rozhodnutí žalovaného nezrušil proto, že stěžovateli neudělil azyl podle § 14 zákona o azylu, nemůže mu zdejší soud dát za pravdu. Posuzování žádosti o udělení azylu ministerstvem se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud totiž v řízení o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat. Žalovaný správně zamítl žádost stěžovatele jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť stěžovatel neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, a o udělení

či neudělení humanitárního azylu nebyl vůbec povinen rozhodovat (navíc stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu neuváděl).

Stěžovatelův poukaz na čl. 65 Příručky procedur a kriterií pro přiznání postavení uprchlíka se soudu jeví jako poněkud matoucí, neboť jej stěžovatel nedoplnil žádnými skutkovými tvrzeními a ani z obsahu kasační stížnosti, případně ze správního či soudního spisu nevyplývá, jakým způsobem by mělo znění uvedeného článku ovlivnit stěžovatelovo azylové řízení. Citovaný článek se zabývá pronásledováním, které se nemusí týkat jen kroků, podnikaných úřady nějaké země, ale může také vycházet od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotyčné země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá závažné diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je úřady vědomě tolerují nebo odmítají, či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu. V daném případě však stěžovatel vůbec netvrdil, že by byl pronásledován, a poukaz na čl. 65 uvedené příručky je tak zcela nadbytečný. Krajský soud v Plzni tak rozhodl v souladu se zákonem, když stěžovatelovu žalobu zamítl.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že není dán žádný kasační stížností uplatněný důvod pro zrušení napadeného rozsudku, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu